

Riigihalduse ministri 5. mai 2015. a määruse nr 12 „Toetuse andmise tingimused kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmiseks“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Meetme „Toetuse andmise tingimused kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmiseks“ määruse muutmise eelnõus tehakse viisteist redaktsioonilist muudatust: toetatavate tegevuste loetelu kirjutatakse selgemini lahti, kehtestatakse võimalus alustada projekti tegevustega pärast eeltaotluse esitamist, lisatakse võimalus kasutada kulude lihtsustatud hüvitamisviisi, ning täpsustatakse nõudeid taotlusvooru avamise käskkirjale, eeltaotlusele ja taotlusele. Eeltaotluse ja taotluse kiiremaks menetlemiseks lühendatakse nende menetlemise tähtaega.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Rahandusministeeriumi regionaalarengu osakonna regionaalpoliitika talituse peaspetsialist Katrin Orgusaar (tel: 611 3105, e-post: katrin.orgusaar@fin.ee). Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollisid Rahandusministeeriumi regionaalarengu osakonna õigusnõunik Martin Kulp (tel: 611 3097, e-post: martin.kulp@fin.ee) ja õigusosakonna jurist Heili Jaamu (tel: 611 3645, e-post: heili.jaamu@fin.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Sirje Lilover (tel: 611 3638, e-post: sirje.lilover@fin.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrus kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 14 alusel.

Eelnõu § 1 punktiga 1 täiendatakse § 5 lõikes 2 nimetatud toetatavate tegevuste loetelu. Toetatavate tegevuste loetelule lisatakse „koordineerimine“. Kehtiva määruse § 5 lõike 2 punktides 3 ja 4 loetletud toetatavate tegevuste all on samuti võimalik läbi viia koordineerimise tegevusi toetatavates valdkondades, kuid parema selguse huvides on see eraldi punktina välja toodud.

Eelnõu § 1 punktiga 2 muudetakse § 5 lõike 3 sõnastust. Kehtivas määruse variandis ei ole võimalik toetatavate tegevuste elluviimisega alustada enne taotluse esitamist, mis on oluliselt piiravam „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise nõuded ja tingimused toetuse andmise tingimuste määruse kehtestamiseks“ § 4 lõike 1 punktis 9 sätestatust. Muudatus annab võimaluse toetatavate tegevustega alustada eeltaotluse esitamisest või varem. Muudatus aitab kaasa projektide kiiremale rakendamisele.

Eelnõu § 1 punktiga 3 täiendatakse § 6 lõiget 3 punktiga 1¹, millega võimaldatakse anda toetust kulude lihtsustatud hüvitamisviisi alusel. Abikõlblikud on toetuse saaja kaudsed kulud 5% ühtse määra alusel, arvestatuna otsestest personalikuludest. Muudatusega viiakse määrus kooskõlla ühendmääruse § 6 lõikega 1, mille kohaselt antakse Euroopa Sotsiaalfondi projektile, mille toetus on kuni 50 000 eurot, toetust üksnes kulude lihtsustatud hüvitamisviiside alusel. Avatud taotlusvoorude raames ostetakse enamus projekte tervikuna hangetega sisse ning kulude lihtsustatud hüvitamisviisi kasutada ei ole võimalik. Mõnede taotlusvoorude raames viiakse siiski ellu lihtsamaid skeeme, mille puhul on võimalik kasutada kulude lihtsustatud hüvitamisviisi. Näiteks hüvitatakse koordinaatori palgakulu, mille puhul võib eeldada, et projekti administreerimise kulud (raamatupidamise, hankespetsialisti, haldustöötaja jne) ja üldkulud on väikesed. Seetõttu on põhjendatud ühtse määra kasutamine

väikeses (5%) ulatuses.

Eelnõu § 1 punktiga 4 muudetakse § 6 lõike 6 sõnastust selliselt, et mitteabikõlblike kulude loetelust kustutatakse kehtiva määruse variandi punkt 2, mille järgi olid mitteabikõlblikud toetust saava asutuse üldkulud. Kuna eelnõu § 1 punktiga 3 täiendatakse määrust selliselt, et kaudsed kulud, mille hulka kuuluvad ka üldkulud, ühtse määra alusel on abikõlblikud, siis ei ole antud määruse punkt enam asjakohane. Mitteabikõlblike kulude loetelule lisatakse „ühtse määrana hüvitatavad kulud tegelike kulude alusel“.

Eelnõu § 1 punktiga 5 muudetakse § 7 lõike 2 sõnastust selliselt, et projekti abikõlblikkuse periood algab üldjuhul eeltaotluse registreerimisest või taotluse rahuldamise otsuses määratud hilisemast kuupäevast. Sätestatakse, et enne eeltaotluse registreerimise kuupäeva tekkinud kulude katmiseks võib taotluse rahuldamise otsuses ette näha eeltaotluse registreerimise kuupäevast varasema abikõlblikkuse perioodi alguskuupäeva, kuid mitte varasema kui 11.05.2015. Muudatusega viiakse määruse eelnõu kooskõlla eelnõu punktiga 2.

Eelnõu § 1 punktiga 6 täiendatakse § 11 lõikes 1 toodud nõudeid taotlusvooru avamise käskkirjale. Lisatakse, et taotlusvooru avamise käskkirjas tuleb kinnitada ka maksimaalne toetuse maht taotleja kohta ja taotlusvooru raames toetatavad tegevused. Meetme raames viiakse läbi erinevaid taotlusvoore ja seetõttu on vajalik kehtestada igale taotlusvoorele erinevad tingimused.

Eelnõu § 1 punktiga 7 muudetakse § 12 lõike 2 sõnastust ja sätestatakse, et taotlus esitatakse hiljemalt 90 kalendripäeva jooksul pärast eeltaotluse rahuldamise otsuse tegemist rakendusüksuse poolt. Kehtivas määruse variandis tuli taotlus esitada pärast hindamiskomisjonilt eeltaotluse kohta positiivse hinnangu saamist, mis on aga mitmeti tõlgendatav. Kuna rakendusüksus teeb otsused ka eeltaotluste osas, on menetlustoimingud selgemad, kui need on seotud otsusega.

Eelnõu § 1 punktiga 8 muudetakse § 13 lõike 2 sõnastust, milles sätestatakse milliseid andmeid ja dokumente peavad sisaldama eeltaotlus ja taotlus. Sissejuhatavas lauses asendatakse sidesõna „ja“ sõnaga „või“. Kehtiv määruse variant näeb ette, et nii eeltaotlus kui ka taotlus peavad sisaldama lõikes 2 loetletud andmeid ja dokumente. Muudatus annab võimaluse loetletud andmed ja dokumendid esitada kas ainult eeltaotluses või taotluses või mõlemas. Loetelust on välja jäetud „projektijuhi ja projekti juhtimisse kaasatud isikute elulookirjeldused“, kuna kõigi taotlusvoorude puhul ei ole elulookirjelduste esitamine vajalik. Vajadusel saab elulookirjeldusi taotlusvooru raames küsida, kuid see ei ole kohustuslik. Loetelu punktis 8 sätestatakse, et eeltaotlus või taotlus peab kirjeldama partneri või kaasatava organisatsiooni rolli projektis ja nõusolekut projektis osalemise kohta ning välja on jäetud nõue, et eeltaotlus või taotlus peavad sisaldama taotleja ja partneri või kaasatava organisatsiooni vahelist partnerluslepingut. Muudatus on vajalik, kuna enamikul juhtudel piisab partneri või kaasatava organisatsiooni nõusolekust projektis osalemise kohta.

Eelnõu § 1 punktiga 9 muudetakse § 14 lõike 2 sõnastust ja kehtestatakse eeltaotluse menetlemise tähtajaks kuni 40 tööpäeva. Kehtivas määruse versioonis on eeltaotluse menetlemise tähtajaks kuni 45 tööpäeva. Muudatus aitab kaasa eeltaotluste kiiremale menetlemisele.

Eelnõu § 1 punktiga 10 muudetakse § 14 lõike 3 sõnastust ja kehtestatakse taotluse menetlemise tähtajaks kuni 25 tööpäeva. Kehtivas määruse versioonis on taotluse menetlemise tähtajaks kuni 45 tööpäeva. Muudatus aitab kaasa taotluste kiiremale menetlemisele.

Eelnõu § 1 punktiga 11 muudetakse § 14 lõike 7 sõnastust selliselt, et taotlejale antakse üldjuhul kuni 5 tööpäeva aega puuduste kõrvaldamiseks. Kehtivas määruse versioonis on taotlejale puuduste kõrvaldamiseks ette nähtud üldjuhul 10 tööpäeva. Muudatus aitab kaasa eeltaotluste ja taotluste kiiremale menetlemisele.

Eelnõu § 1 punktiga 12 täiendatakse § 15 lõiget 8 selliselt, et negatiivse hinnangu saanud eeltaotluse osas teeb rakendusüksus eeltaotluse rahuldamata jätmise otsuse. Kehtivas määruse variandis on kirjas, et rakendusüksus teeb taotluse rahuldamata jätmise otsuse. Muudatusega viiakse määrus kooskõlla eelnõu punktiga 7.

Eelnõu § 1 punktiga 13 täiendatakse § 20 lõiget 2 ja lisatakse võimalus maksta toetus välja ühtse määra alusel. Muudatusega viiakse määrus kooskõlla eelnõu punktiga 3.

Eelnõu § 1 punktiga 14 muudetakse § 20 lõiget 3 selliselt, et tühistatakse nõue, et toetust peaks välja maksma ainult tegelike kulude alusel. Muudatusega viiakse määrus kooskõlla eelnõu punktiga 3. Lisaks lühendatakse dokumentide menetlemise tähtaega rakendusüksuses 42 tööpäevalt 25 tööpäevale.

Eelnõu § 1 punktiga 15 täiendatakse § 21 lõike 1 punkti 4 sõnastust. Kehtivas määruse variandis on sätestatud, et toetuse saajal ja partneril on kohtus esitada võimaluse korral vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumist ja järgida riigihangete seaduse §-is 3 sätestatud, juhul kui toetuse saajale ei laiene riigihangete läbiviimise kohustus. Muudatusega täpsustatakse antud nõuet selliselt, toetuse saaja või partner peab koostama pakkumise lähteülesande ja selle alusel küsima vähemalt kolmelt omavahel sõltumatult pakkujalt pakkumust ning esitama rakendusüksusele põhjenduse valitud pakkumuse valimise kohta. Juhul kui kolme pakkumust ei ole võimalik saada, tuleb rakendusüksusel esitada sellekohane põhjendus.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse määruse tagasiulatuv rakendamine alates 2015. aasta 11. maist. Kuivõrd eelnõuga tehtavad muudatused ei kitsendada taotlejate, partnerite, toetuse saajate, rakendusüksuse ega rakendusasutuse õigusi, siis ei too määruse tagasiulatuv rakendamine endaga kaasa negatiivseid tagajärgi. Määruse § 1 punkti 11 rakendatakse alates eelnõu jõustumisest, kuna muudatusega lühendatakse eeltaotluse ja taotluse menetlemise tähtaega.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamise aluseks on perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seadus ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused.

Eelnõu on kooskõlas järgmiste Euroopa Liidu määrustega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa

Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320-469);

- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1301/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006;

4. Määruse mõjud

Käesolev määrus aitab kaasa perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse alusel elluviidava „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava“ eesmärkide täitmisele.

Eelnõu mõjutab otseselt rakenduskava prioriteetse suuna „Haldusvõimekus“ eesmärkide ja tulemuste saavutamist.

Määruse mõjud täpsemalt:

1. Regionaalareng

Meetme tegevused on välja töötatud kooskõlas ERAS-i ja selle rakendusplaaniga, panustades seeläbi otseselt riigi regionaalarengu eesmärkide saavutamisse. Meetmest rahastatavad arendusprojektid toetavad regionaalset arendus- ja planeerimiskoostööd ja on otseselt suunatud kõigi toimepiirkondade terviklikkust ja konkurentsivõimet soosiva elu- ja ettevõtluskeskkonna kujundamisele. Meetme tegevuse raames toetatakse piirkondade arengu teadmispõhise kavandamise projekte, mis aitavad kaasa kõigi piirkondade arengueelduste maksimaalsele ärakasutamisele. Samuti toetatakse avalike teenuste osutamise korraldamise projekte, mis aitavad kaasa teenuste ja vaba aja veetmise võimaluste kättesaadavuse tagamisele ning omavalitsusüksuste vabatahtlike ühinemiste projekte. Toetatavad projektid soodustavad kohalike omavalitsuste koostööd arendustegevustes ja teenuste osutamisel ning aitavad kaasa piirkondade terviklikule arengule.

2. Riigivalitsemine

Meetme tegevuste elluviimise tulemusena on piirkondade arengu- ja planeerimistegevus läbimõeldum ning ressursse kasutatakse otstarbekamalt, luuakse eeldused majandusarenguks ja paremaks kohaliku valitsemise korralduseks. Riigile tekivad kohalike omavalitsuste näol tugevamad partnerid. Meetme tegevuse raames toetatavad projektid aitavad kaasa avalike teenuste kasutajasõbralikumale osutamisele. Projektide raames on võimalik kaaluda teenuse osutamise alternatiivseid lahendusi, mille elluviimise tulemusena väheneb elanike halduskoormus. Omavalitsusüksustele saavad teenuste osutamisel olla partneriks kodanikuühendused, et teatud avalikke teenuseid tõhusamalt ja mõjusamalt osutada. Tõhusamale haldamisele ja regionaalhalduse korrastamisele aitavad kaasa arendustegevused omavalitsusüksuste vabatahtlike ühinemiste toetamiseks.

3. Võrdsed võimalused

Elluviidavate projektide tulemusena muutuvad teenused elanikele kättesaadavamaks ning paraneb teenuste kvaliteet. Teenuste parema osutamise tõttu paraneb teenuste kättesaadavus erinevatele sihtrühmadele ja erinevate sotsiaalsete rühmade toimetulek. Näiteks aitavad paremad teenused sotsiaalvaldkonnas kaasa naiste võimalusele osaleda tööturul.

4. Infoühiskond

On võimalik, et piirkondade arengu teadmistepõhise kavandamise või avalike teenuste korraldamise projekti raames on oluline ka infoühiskonna element.

5. Keskkonnahoid ja kliima

Mõju puudub.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Määruse „Toetuse andmise tingimused kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmiseks“ alusel antava toetuse summa kokku on 2 040 000 eurot. Kohustusliku omafinantseeringu tagavad toetuse saajad ja partnerid.

Toetuse andmise administreerimisega, sealhulgas määruse rakendamisega seotud kulud kaetakse tehnilise abi vahenditest.

Määruse rakendamisega ei kaasne riigieelarvesse täiendavaid kulusid.

6. Määruse jõustumine ja rakendamine

Määrus jõustub üldises korras. Määrust rakendatakse tagasiulatuvalt alates 2015. aasta 11. mais. Määruse § 1 punkti 11 rakendatakse alates eelnõu jõustumisest.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Määruse eelnõu on kooskõlastatud Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega, prioriteetse suuna „Haldusvõimekus“ teiste rakendusasutustega ja korraldusasutusega, kelle kõik esitatud muudatusettepanekud on eelnõusse sisse viidud.